

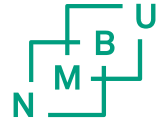

ECN 120

BNP – fordeler og begrensninger, velferd

BNP

- måler produksjon (verdiskaping) i løpende priser
- krever meningsfylte og observerbare markedspriser
- omfatter ikke endringer i tilstanden på miljø og naturressurser (dekkes av nasjonalformuen)
- velferd reknes fra materielt og immaterielt forbruk

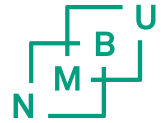
BNP – intro

- BNP og velferd i makro
 - BNP/innbygger mest vanlige velferds målet
 - ◆ Historiske data finnes → kan sammenlikne over tid
 - ◆ Utbredt → kan sammenlikne mellom land
- Hovedinnvending BNP som velferds mål
 - observerbare og meningsfylte priser → veldefinerte markeder eller klar betaling som offentlig forbruk, G
 - må huske på hva BNP ikke favner

... BNP – grunnlaget – prisene

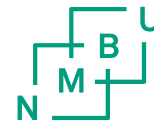
- $BNP = y = p^*q^* - v^*x^*$
- Prisene p^* og v^* ?
 - BNP i løpende priser: pengeverdi “der og da”
 - BNP i faste priser: løpende priser korrigert for generell inflasjon (oftest konsumprisindeksen) fra et gitt referanseår
- BNP følsomt over tid for
 - prisutviklinga for viktige varer/varegrupper
 - endringer i relativ mengde av varer/tjenester over tid (sammensetninga av økonomien)

... BNP – grunnlaget – velferd (1)

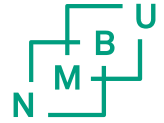
- Velferd og BNP: “more is preferred to less”
 - ... hva med verdien av tjenester som ikke har observerbare priser
 - (bruks)verdiene av miljøgoder og miljøkvalitet (økosystemtjenester) ==> Grønt BNP
 - verdien av fritid (timelønn = alternativverdi)
 - ... og tap eller forringelse av ressurser
 - utvinning av lagerressurser som olje og gass
 - nedbygging av landbruksareal
- fanges opp av endring i nasjonalformuen

... BNP – grunnlaget – velferd (2)

- Fattigdom og økonomiske forskjeller
 - bedre å være fattig i Norge enn middelklasse i India? (relativ eller absolutt økonomisk status)
- Livskvalitet og rettsikkerhet / demokrati
 - fungerer samfunnet? ... og for hvem?
- Helse og skole
 - allmenn helsetilstand / folkehelse?
 - alle tilgang til bra nok helsestell?
 - sosiale forskjeller i utdanningsmuligheter?
→ studiefinansiering / barrierer for utdanning?

... BNP – velferdsendringer

- Nytte fra forbruk:
 $U(\mathbf{q}) \Rightarrow$ forbruk må med
 - likevekt \Rightarrow
forbruk = produksjon
- Kostnadene m/ produksjon påvirker også velferden (høgere priser) \Rightarrow tilbudssida må med

- Markeder – velferdstap fra likev. $\{p^*, q^*\}$ ($= q' \Rightarrow$ lys blå trekant)

